

ORSZÁGOS EPIDEMIOLÓGIAI KÖZPONT

Epinfo

A kullancscsípés okozta ártalmak megelőzhetők	126
Alapítványi felhívás	128
Fertőző betegségek adatai	129

Epidemiológiai Információs Hetilap

HAZAI INFORMÁCIÓ

A KULLANCSCSÍPÉS OKOZTA ÁRTALMAK MEGELŐZHETŐK

A kullancsok vérszívó ízeltlábúak, számos állatfaj (köztük háziállataink) és az ember is alkalmas gazdaszervezetük. A számukra kedvező életfeltételeket biztosító élőhelyeken tavasztól késő őszig találkozhatunk velük a legnagyobb valószínűséggel. Európa legnagyobb részén, így hazánkban is a közönséges kullancs a leggyakoribb fajuk. A közönséges kullancs számos kórokozót hordozhat és terjeszthet, amelyekkel vérszívása során az embert is megfertőzheti. E betegségek közül Magyarországon elsősorban a Lyme-kór és a kullancs terjesztette vírusos agyvelőgyulladás fordul elő.

1. A kullancsok csak bizonyos élőhelyeken fordulnak elő nagy számban

Főként erdeinkben (pl. a gazdag aljnövényzetű gyertyános-tölgyesekben), valamint egyéb, bokros-fás, sűrű aljnövényzetű területeken fordulnak elő. Itt a legkisebb a hő- és páratartalom-ingadozás (amely a kiszáradásra rendkívül érzékeny kullancs szempontjából kulcsfontosságú), valamint a legtöbb potenciális gazdaállat (különbéle erdei emlősök, madarak) is itt található. Azonban városi környezetben is találkozhatunk velük, különösen az összefüggő növényzettel borított kisebb-nagyobb területeken,

így parkokban és családi házak kertjeiben, a magas fűvel benőtt, elhanyagolt területeken és a települések határában. A kertekbe a háziállatok, elsősorban a kutyák (macskák), különböző madarak és vadon élő kisemlősök révén kerülnek be.

Ezeken a helyeken fokozottan ügyeljünk a testünkre kapaszkodó kullancsokra!

2. A kullancsok betegséget terjeszthetnek

Fontos tudni, hogy csak a kullancsok egy része hordoz kórokozót, és az ilyen ízeltlábúaknak is csak egy része adja át azt vérszívása során az embernek. A patikában kapható „kullancsteszt”, amely a vért szívott kullancs Lyme-kórokozó pozitívását képes valamilyen (nem 100%-os!) bizonyossággal kimutatni, épp ezért fenntartásokkal kezelendő, hiszen nem alkalmas az ember betegségének megállapítására!

Amennyiben a kullancscsípést követően betegségtüneteket (pl. bőrtünet, izomfájdalom, láz, fejfájás stb.) tapasztalunk, forduljunk orvoshoz.

3. A kullancsok ártalma megelőzhető

A kullancsok ártalma (a vérszívás és a kórokozók átvitele) ellen egyénileg számos módon védekezhetünk. Ezek közül a legfontosabbak:

- a) Erdei túrák alkalmával használjunk **kullancsriasztó szereket**, amelyeket a bőrünkre, esetenként pedig a ruházatunkra juttathatunk. A riasztószereket mindig a használati utasítás szerint alkalmazzuk, amelyből azt is megtudhatjuk, hogy milyen gyakran (hány óránként) javasolt az adott készítmény ismételt alkalmazása.
- b) Ha a túra/séta során **világos színű ruházatot** viselünk, akkor azon könnyebben észrevehetjük a ránk kapaszkodó, sötét színű kullancsokat.
- c) Nem lehet eléggé hangsúlyozni a bőrbe fúródott, táplálkozását megkezdő kullancs **mihamarabbi felfedezésének és eltávolításának** fontosságát. A korai eltávolítás a kórokozók átvitelének megakadályozására is alkalmas.

Ehhez gondosan át kell vizsgálni azokat a bőrfelületeket, elsősorban a hajlatokat és a deréktájékat, ahová a kullancsok előszeretettel befúrják magukat. Mivel a kifejlett kullancs a vérszívás megkezdésekor anyajegyre is hasonlíthat, ezért figyelmes keresésre van szükség. Az eltávolításhoz

legalkalmasabb egy vékony hegyű csipesz, amellyel a kullancs a bőrhöz legközelebb eső részénél ragadható meg, anélkül, hogy utótestét összenyomnánk. A kullancsot ezután határozott mozdulattal kihúzzuk rögzülési pontjából. Szükség esetén azonban két körmünk közé fogva, gyengén csavaró mozdulattal is kihúzható a kullancs, mert az a legfontosabb, hogy minél előbb eltávolítsuk bőrünkéből.

A sebet, ha lehetőség van rá, langyos, szappanos vízzel öblítsük le. Előfordulhat, hogy a kullancs eltávolításakor a bőrben marad a sebben apró, visszahajló horgocskákkal rögzült szájszerv. Ez azonban már a kórokozó-átvitel szempontjából nem jelent veszélyt; így ha nem tudtuk kiszedni, akkor mint egy apró szálka, idővel magától kilökődik a bőrből. Célszerű a befúródott kullancs helyét és eltávolításának idejét a naptárba feljegyezni, hogy az esetleges betegségi tünetek megjelenésekor az orvost tájékoztathassuk a kullancscsípés időpontjáról.

- d) A kullancs terjesztette vírusos agyvelőgyulladás megelőzhető **védőoltással**. És mivel a megfertőzött haszonállatok teje is közvetítheti a vírust, fontos a nyers **kecske- és tehéntej fogyasztás előtti forralása**, amellyel a kórokozó elpusztítható.

További információk találhatóak a Központ honlapján
(<http://www.oek.hu/oek.web?nid=927&pid=1>).

A tájékoztatást adta: Zöldi Viktor biológus, főtanácsos
Dezinszekciós és deratizációs osztály

A MAGYAR EPIDEMIOLOGIA FEJLESZTÉSÉÉRT ALAPÍTVÁNY FELHÍVÁSA

Támogasson, hogy támogathassunk!

Kérjük, támogassa adója 1%-ával A magyar epidemiológia fejlesztéséért Alapítványt, melynek fő célkitűzése az epidemiológiai munka személyi és tárgyi feltételeinek javítása, különös tekintettel az alábbiakra:

- epidemiológiai információs kiadványok megjelenésének támogatása;
- szakmai oktatás, konferencia, képzés, továbbképzés szervezése, lebonyolítása;
- epidemiológiai kutatások, vizsgálatok szervezése, azok anyagi támogatása;
- az Alapítvány céljaival összefüggő nemzetközi kapcsolatok kiépítése, fejlesztése;
- szakmai pályázatok kiírása és díjkitűzés.

Az Alapítvány adószáma: 18246898-2-43.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik az elmúlt évben személyi jövedelemadójuk 1%-ával hozzájárultak Alapítványunk működéséhez.

Köszönettel:

Dr. Melles Márta, a kuratórium elnöke

A HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2013. március 18-24.** között időszakban bejelentett fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az **enterális bakteriális fertőző betegségek** közül a **salmonellosisok** és a **campylobacteriosisok** száma több mint másfélszeresére emelkedett az előző héthez, ill. a korábbi öt év azonos időszakához viszonyítva. A megbetegedések számának emelkedése, részben azzal magyarázható, hogy az előző munkahét négy munkanapból állt. A bejelentett salmonellosisok közel fele januárban, ill. februárban kezdődött. A campylobacteriosisok közül egy importált eredetű volt, egy egyetemista lány valószínűsíthetően Indiában fertőződött.

A héten harmadával emelkedett a **rotavírus gastroenteritisek** száma az előző héthez képest. Pest és Somogy megyéből jelentették a legtöbb megbetegedést.

A 12. héten egy calicivírus járványt jelentettek be utólagosan. Egy budapesti kórházban 2012. december 28. és 2013. január 14. között gastroenteritisek halmozódását észlelték: 23 exponált (9 ápoló és 14 dolgozó) közül 4 fő betegedett meg.

Ezen a héten a bejelentett **acut vírushepatitis** megbetegedések száma 18. A hat **hepatitis A** megbetegedés Budapesten (5) és Somogy (1) megyében került a nyilvántartásba.

A **légúti fertőző betegségek** helyzete az évszoknak megfelelően alakult. A védőoltással megelőzhető megbetegedések közül egy **morbilli** gyanúról érkezett jelentés. A kilenc hónapos, oltási korban aluli gyermeknél a laboratóriumi vizsgálat a feltételezett diagnózist nem igazolta.

Az **idegrendszeri fertőző megbetegedések** száma kevesebb volt az előző hetinél. Három **meningitis purulenta** került a nyilvántartásba, közülük egyet **pneumococcus** okozott. Egy-egy **meningitis serosa** ill. **encephalitis infectiosa** megbetegedést regisztráltak, etiológiájuk tisztázása még folyamatban van.

A tárgyhéten regisztrált fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notified communicable diseases registered current week in Hungary (+)

12/2013. sz. heti jelentés (weekly report)

(2013.03.18.-2013.03.24.)

Betegség Disease	12. hét (week)			1 - 12. hét (week)		
	2013.03.18 - 2013.03.24	2012.03.19 -2012.03.25	Medián 2007-2011	2013.	2012.	Medián 2007-2011
Typhus abdominalis	-	-	-	-	-	-
Paratyphus	-	-	-	-	-	-
Botulizmus	1	-	-	* 1	-	-
Salmonellosis	71	38	44	874	608	755
Dysentheria	1	-	-	19	7	14
Patogen E. coli	1	1	●	9	15	●
Campylobacteriosis	114	64	66	# 1284	# 904	872
Yersiniosis	1	1	2	27	23	17
Rotavírus-gastroenteritis ¹	77	267	●	642	1483	●
Hepatitis infectiosa	18	7	8	# 277	97	93
AIDS	4	-	1	15	-	7
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acut flaccid paralysis	2	-	-	6	4	1
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	-	1	-	3	1	5
Scarlatina	81	103	91	764	1148	1008
Morbilli	1	-	-	2	# 8	-
Rubeola	-	1	-	2	2	4
Parotitis epidemica	-	1	1	8	12	21
Varicella	1123	1406	1383	12691	#12885	14638
Legionellosis	-	1	-	5	10	8
Meningitis purulenta	3	13	5	76	# 94	68
Meningitis serosa	1	-	1	16	11	13
Encephalitis infectiosa	1	1	-	19	15	19
Creutzfeldt-J. betegség	-	1	-	2	8	8
Lyme-kór	4	6	5	78	97	66
Listeriosis	-	-	-	2	3	3
Brucellosis	-	-	-	-	-	-
Leptospirosis	-	1	-	2	4	2
Ornithosis	-	2	-	4	9	2
Q-láz	-	-	-	14	13	4
Tularemia	-	-	-	3	7	6
Tetanus	-	-	-	1	1	1
Hantavírus-nephropathia	-	-	●	-	-	●
Vírusos haemorrh. láz*	-	-	●	2	1	●
Malária	-	-	-	-	-	2
Toxoplasmosis	-	3	1	21	24	30

(+) Előzetes, részben tisztított adatok - Preliminary, partly corrected figures

(*) Importált esetek - Imported cases

(#) Importált esetekkel együtt - Reported cases included both indigenous and imported cases

(●) Nincs adat - No data available

(1) laboratóriumi vizsgálattal igazolt megbetegedések

A statisztika készítés ideje: 2013. 03.26.

EMBERI ERŐORRÁSOK MINISZTERIUMA

MINISTRY OF HUMAN RESOURCES

A tárgyhéten regisztrált fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notified communicable diseases registered current week in Hungary (+)

12/2013. sz. heti jelentés (weekly report)

(2013.03.18.-2013.03.24.)

Terület Territory	Salmonel- losis	Campylo- bacteriosis	Rotavírus- gastroenteritis	Hepatitis infectiosa	Scarlatina	Varicella	Rubeola	Meningitis purulenta	Meningitis serosa	Enceph. infectiosa	Lyme- kór
Budapest	13	#24	8	10	42	228	-	-	-	-	-
Baranya	3	7	3	-	3	68	-	-	1	-	-
Bács-Kiskun	8	1	6	-	2	41	-	-	-	-	-
Békés	1	1	4	-	2	65	-	-	-	-	-
Borsod-A.-Z.	-	4	2	-	-	77	-	1	-	-	1
Csongrád	11	15	-	-	1	27	-	-	-	-	-
Fejér	4	4	2	-	1	23	-	-	-	-	-
Győr-M.-S.	4	9	7	-	7	55	-	1	-	-	-
Hajdú-Bihar	2	4	4	-	2	70	-	-	-	-	-
Heves	-	3	-	-	1	28	-	-	-	-	-
Jász-N.-Sz.	-	3	4	-	-	59	-	-	-	-	-
Komárom-E.	1	1	-	-	5	18	-	-	-	-	-
Nógrád	3	4	-	1	1	51	-	-	-	-	-
Pest	5	10	10	3	7	131	-	-	-	-	-
Somogy	5	3	12	1	-	29	-	-	-	-	2
Szabolcs-Sz.-B.	1	1	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Tolna	1	-	2	-	-	38	-	-	-	-	-
Vas	2	1	6	3	3	48	-	-	-	-	-
Veszprém	3	13	1	-	1	43	-	1	-	1	-
Zala	4	6	6	-	3	17	-	-	-	-	1
Összesen (total)	71	#114	77	18	81	1123	-	3	1	1	4
Előző hét (previous week)	47	72	56	22	45	1010	-	11	1	2	1

(+) Előzetes, részben tisztított adatok – Preliminary, partly corrected figures

A statisztika készítés ideje: 2013. 03.26.

Az Epidemiológiai Információs Hetilap (**Epinfo**)
Az Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt Intézetünk a Centers for Disease Control and Prevention-nal együttműködve, a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat révén indíthatta el 1994-ben.

Az **Epinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.oek.hu; www.epidemiologia.hu; www.jarvany.hu;
www.antsz.hu/oek

az ÁNTSZ dolgozóinak belső hálózatról: <http://oek>

Elektronikus Epinfo-hírlevélre történő feliratkozás: epiujsag@oek.antsz.hu

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Epinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

Postai cím: 1966 Budapest, Pf. 64.

Telefon: 476-1153, 476-1194

Telefax: 476-1223

E-mail: epiujsag@oek.antsz.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma:oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003; 1:1-2.)

Megbízott országos tisztifőorvos:
Dr. Paller Judit

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: Dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: Dr. Melles Márta

Főszerkesztő helyettes: Dr. Csohán Ágnes

Olvasószerkesztő: Dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztő: Dr. Böröcz Karolina

Technikai szerkesztő:

Kissné Sponga Zsuzsanna

ÁNTSZ OTH Kommunikációs főosztály Nyomda

Csoportvezető: Novák Anikó

ISSN 2061-0947 (Nyomtatott)

ISSN 2061-0955 (Online)